5 bani exemplarul. - Anul XXXII. - N-rui 812 — 6 PAGINI — ICGB — Luni 4 August 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.-
STRĂINĂTATE: Lei 3 luni 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserţii şi reclame 2,50 linia
Anunturi sau informatiuni mortuare după mărime dela 60-150 lei

Redacţia şi Administraţia: — Bucureşti — 11, Brezoianu, 11

Bucureşti, 3 August 1914

Ce va putea rezulta

Orice lucru în lumea aceasta, orice posibilitate în viaţa omenească, pot fi considerate din două puncte extreme, din acela optimist sau din acela pesimist; dar este un adevăr tot atât de bine stabilit, ca să nu zicem tot atât de banal, că judecăţile extreme nu se adeveresc mai niciodată, ci realitatea răzbeşte mai adesea între ele, mai aproape sau mai departe de una sau de alta.

In chestiunea situaţiei noastre faţă de conflagraţia europeană vedem susţinându-se teza că noi am fi expuşi să ne alegem până în cele din urmă cu pagubă, cu pierderi, orişicare ar fi soarta războaielor ce se poartă. Căci, se zice, orcâre dintre combatanţi ar fi victorios şi deci întărit din această măsurare de puteri, el se va întări şi faţă de noi, şi nu va lipsi deci ca să-şi exercite această putere sporită şi faţă de noi şi să ne facă să o simţim printr'o micşorare a fiinţei noastre de stat.

Dar, — nu vedem pentru ce nu s'ar putea susţine tot atât de bine şi teza contrară, adică: Orişicare dintre puternicii vecini va ieşi victorios, noi nu putem să fim de cât câştigaţi, căci interesul fiecăruia va fi ca să ne întărim *şi noi* faţă de adversarul său. In adevăr, fiind cu neputinţă ca noi să fim *desfiinţaţi*, putea-va fi oare în interesul unei Austrii chiar victorioase, ca să ne aibă pe noi, din spre Rusia, micşoraţi şi slabi, sau în interesul Rusiei, când victoria ar fi a ei, ca să ne aibă slabi şi micşoraţi în coastele Austriei? — Nu, ci tocmai dimpotrivă.

Greşala judecăţilor extreme provine din faptul că se întemeiază pe ipoteza, imposibilă, a sfărâmării *totale* a unor beligeranţi de către ceilalţi. Rusia, de pildă, în urma unei victorii, ar deveni atât de puternică, în cât dictatura ei asupra jumătăţii dela răsărit a Europei n'ar mai cunoaşte margini, — sau, în cazul celălalt, Austria ar fi aceea care ar avea la discreţia ei absolută toate popoarele şi statele din această parte a Europei... Dar niciodată şi nici de astădată lucrurile nu s'au întâmplat şi nu se vor întâmpla aşa.

La tragerea socotelilor ce va urma după răfuială, înşişi aliaţii cari vor eşi biruitori îşi vor impune între dânşii moderarea cuvenită, pentru ca să se adeverească proverbul german care spune că s'a îngrijit Dumnezeu ca să nu crească copacii până la cer. O deplasare de echilibru se va produce, de sigur, — dar un echilibru va trebui să fie, şi, încă odată: nu va putea fi în interesul *niciunuia* fel de echilibru viitor, ca România să iasă redusă, micşorată sau umilită, drept răsplată a atitudinei sale leal neutrale.

S'ar putea oare schimba lucrurile, în cazul când noi n'am putea să ne păstrăm până la sfârşit această atitudine, ci am fi târâţi în vârtejul războiului? — Aceasta da, dar *nu în orice caz*, ci numai în cazul când am suferi o înfrângere totală, dimpreună cu aliaţii cu cari am merge. Atunci, va rămânea ca Dumnezeu şi vrednicia noastră să ne apere de o astfel de eventualitate.

Deocandată, ne menţinem speranţa păstrării, fără nicio pagubă viitoare, ci poate dimpotrivă, a atitudinei hotărîte în aprobarea, putem zice unanimă, a ţării.

Cei cinci fii ai împăratului Wilhelm al Germaniei

TRIBUNA MILITARA

Războiul european

1) Considerăţiuni geografice militare

Teatrul de operaţiuni de lângă frontiera franco-germană

— URMARE —

In cronica precedentă am arătat cari sunt axele fâşiilor de comunicaţiuni, indicate din punctul de vedere geografic, să servească drept căi de invaziune fie armatelor franceze, fie armatelor germane.

In lipsă de obstacole geografice puternice, cari ar putea bara cu înlesnire aceste comunicaţiuni, atât francezii cât şi germanii au întrebuinţat lucrările de fortificaţie permanentă.

Lucrurile nu s'au oprit aici. Micile state Olanda, Belgia şi Elveţia, aflate în imediată vecinătate a acestei frontiere, pentru a-şi asigura neutralitatea într'un eventual mare război, au întrebuinţat de asemenea fortificaţiunea permanentă, mai cu seamă, pentru a bara liniile probabile de invaziune cari ar trece prin teritoriile lor.

Astfel, belgienii au construit cetăţile Liège şi Namur, călare pe linia de invazie Colonia-Aix la Chapelle, valea Meuseĭ, valea Sambreĭ, valea râului Oise.

Olandezii au pus forturi pe tot cursul inferior al Meuseĭ, în punctele unde comunicaţiunile traversează acest fluviu, iar printr'o linie de canale şi pregătire de inundaţiuni fac absolut imposibilă traversarea ţării lor în direcţiunea Nord-Est Sud-vest, forţând astfel atât pe germani, cât şi pe francezi—când aceştia ar fi traversat deja Belgia — ca să nu uzeze de alte comunicaţiuni, de cât acelea cari trec prin Limburg (Maestricht).

In fine elveţienii şi-au condensat toate mijloacele de apărare în jurul Berneĭ, unde stau în flancul invaziunilor germane sau franceze cari ar căuta să profite de ultima fâşie de comunicaţiuni ducând de la Schaffhausen şi Bâle prin câmpia elvetică Chaux de Fonds şi Neuchatel către Besançon.

Pe de altă parte, francezii mai întâi şi apoi germanii au făcut un sistem de cetăţi pe acest teatru de operaţiuni, menite a bara aproape complet căile de invaziune şi a asigura în condiţiuni avantajoase concentrarea armatelor lor în vecinătatea frontiereĭ.

De partea germanilor. Sistemul defensiv — de altfel al întregului imperiu — se sprijină pe Rin. Cetăţile Wessel, Colonia, Coblentz, Maienţa, Germersheim, Strassburg şi Neu Brisach asigură principalele locuri de trecere peste fluviu şi depozitele de război aflate în aceste oraşe. Ele formează în acelaşi timp un rând de capete de pod, cari procură armatelor germane libertatea de mişcare pe ambele maluri ale Rinului. S'au mai instalat fortificaţii la Hüningen, Istein şi Neuenburg, pentru a îngreuia trecerea adversarului pe la Bâle.

Inaintea liniei Rinului sunt cetăţile Metz şi Thionville (Diedenhofen), cari protejează concentrarea armatelor germane în Lorena, sau silesc pe adversarul care ar înainta, să lase pentru blocarea lor puternice forţe. Mica fortăreaţă Bitsche stăpâneşte comunicaţiile din nordul Vosgilor. Ulm şi Ingolstadt adăpostesc depozitele de război ale germanilor cari ar opera aici, contra unui adversar care ar vroi să înainteze spre munţii Franconieĭ.

De partea francezilor. Numărul fortificaţiunilor sunt şi mai numeroase.

Pe frontiera belgiană apărarea se sprijină pe grupa cetăţilor de coastă: Dunquerque, Bergues-Calais-Gravelines şi pe cetăţile Lille şi Maubeuge. Lille stăpâneşte comunicaţiile din văile Scarpei şi Escautului iar Maubeuge pe acelea din valea Sambreĭ.

Intre aceste două cetăţi sunt forturile Maulde şi Flines, pentru stăpânirea Escautului şi Scarpeĭ, şi la Sud de ele fortul Curgis. Pe Meusa în intrândul ce face frontiera franceză, este poziţiunea Givet cu fortul Charlemont, iar mult înapoi vechea cetate Mézières a fost înlocuită prin fortul les Apvelles.

In fine aripa dreaptă a sistemului defensiv din faţa frontiereĭ belgiene se sprijină pe cetăţuile Montmedy (călare pe drumul spre Thionville) şi Longwy (călare pe drumul spre Luxemburg).

In linia a 2-a, francezii dispun de cetăţile, la Fère, Laon, Reims şi fortul Condé-Sur Aisne.

Pe frontiera germană — lungă de 320 km. — francezii aŭ nişte fortificaţiuni extraordinar de puternice. In prima linie sunt cetăţile Verdun (pe Meusa), Toul, Epinal (pe Mosela) şi Belfort.

Caracterul operativ al acesteĭ secţiuni este următorul: în timp ce între Verdun şi Toul, precum şi între Epinal şi Belfort, prin folosinţa colinelor Meuseĭ şi a înălţimelor de pe ţărmul stâng al Moseleĭ s'au organizat două perdele defensive, cu o singură linie de forturi care barează toate trecerile, spaţiurile goale Longwy-Verdun şi Toul-Epinal sprijinite pe aceste cetăţi oferă singurele locuri pe unde poate înainta adversarul.

Forturile linieĭ Meuseĭ (dintre Verdun şi Toul) lungĭ de 53 km. sunt de la Nord la Sud: Génicourt, Troyou, Les Paroches, Camp des Romains, Lionville, Gironville şi Jouy-sous-les-Côtes.

In intervalul Toul-Epinal sunt forturile de oprire Manonviller lângă calea ferată Nancy-Strassburg şi Bourlemont lângă linia Toul-Langres. Intre Epinal şi un fort situat la 48 kilometri în direcţia Belfortului, pe înălţimea zisă Ballon de Servance, este un lanţ de 4 forturi izolate cari închid toate drumurile peste Vosgi. In intervalul Ballon-Belfort este un fort şi o baterie. Pentru a astupa poarta dintre Belfort şi frontiera elveţiană, s'a organizat două poziţiuni eşelonate la Montbeliard la râul Lisaien şi la Losnont pe râul Doubs.

Spaţiul aflat în spatele acesteĭ linii în bazenul superior al Saôneĭ, destinat a juca un mare rol în concentrarea şi întrebuinţarea forţelor mobile, este adăpostit prin cadrilaterul de cetăţi Belfort-Langres-Dijon-Besançon.

Punctul central al apărăreĭ Franţeĭ de nord îl formează Parisul.

La Besançon încep fortificaţiile munţilor Jura şi Alpilor.

In munţii Jura sunt barate treĭ drumuri:

a) drumul de la Pontarlier, prin care a trecut în Elveţia armata lui Bourbaki în 1871, precum şi drumul care trece prin pasul Jougne interzis de fortul St. Antoine;

b) drumul care e barat de forturile Risoux şi les Rousses între Maret şi St. Cergues.

c) Spărtura Ronului la S. V. de Geneva dominată de fortul l'Ecluse.

Inapoia acestuĭ front e cetatea Besançon ca reduit şi importanta spărtură din lanţul Jureĭ de vest este apărată la Salins prin două uvraje (St. André şi Belin).

Concluziuni. Din analiza ceva mai detaliată a teatrului de operaţiune iniţial al actualului război franco-german, rezultă ca faţă de organizările defensive arătate, căile de invazie sunt absolut barate pentru ambele armate, chiar când, după cum aŭ făcut germanii, unul din beligeranţi ar căuta să calce neutralitatea vreunuia din micile state limitrofe.

Din această cauză, se poate prea bine, ca războiul acesta să dureze foarte mult.

Vegetius

***

Sfârşitul justifică mijloacele

Dacă ţinem seama de cum au procedat marile Puteri, atât înainte cât şi în cursul ultimelor două războaie din Balcani, precum şi cu ocazia năpădireĭ mareĭ Puteri Austro-Ungaria, asupra miculuĭ stat sârbesc, nu numaĭ că nu ne putem mira de ivirea sângeroaseĭ învălmăşeli dintre marile Puteri, dar se prea poate ca la sfârşit să se aleagă cu o sângeroasă *gafă*, adică stângăcie de care guvernele lor să se ruşineze în faţa popoarelor pe care în loc d'a le împăca le-aŭ azmuţit pe calea unuĭ astfel de nepomenit războiŭ că el îţi face mai mult efectul ivireĭ epidemieĭ d'a se măcolări între ele... Iar dacă comparăm cuminţenia Românieĭ cu sus vorbita înfiorătoare zăpăceală ivită între marile Puteri nu te mai poţi mira că România se teme a se alia chiar cu colosul bloc al marilor Puteri cari sunt contra Germanieĭ şi Austro-Ungarieĭ şi sfiala Românieĭ este cu atât mai logică cu cât ea nu poate uita cum marile Puteri, în numele *echilibrului european*, aŭ dăruit Basarabia Rusieĭ, tocmaĭ când România ajutase pe Rusia. Apoĭ nemaĭ vorbind de Bucovina dăruită Austrieĭ, şi alte asemenea din trecut, să nu uităm că nu maĭ târziu decât anul trecut Austro-Ungaria, pentru a-şi maĭ întări curioasa domnie în Bosnia şi Herzegovina cea cât p'aci să asmuţe pe Bulgaria contra Românieĭ fiindcă aceasta nu se declara contra Serbieĭ...

Or, toate aceste fapte, iar nu vorbe şi prin urmare evenimentele din trecut ca şi din prezent petrecute pe baza *echilibrului european* justifică cu prisosinţă că deocamdată România, care este fruntaşa micilor Puteri, trebue să-şi urmeze calea chibzuinţeĭ şi anume *să stea într'o ageră şi întărită observaţie.*

S'aşteptăm dar cu răbdare şi veghere sfârşitul nepomenitului războiŭ de azi, fiindcă numaĭ astfel credem noi că *rezultatul sfârşitului va justifica felul mijloacelor întrebuinţate de noi care ţintesc la neutralitatea Românieĭ pururea gata de a se apăra.*

Alca

***

Ambasadorii

Angliei şi Austrieĭ îşi primesc paşapoartele

Viena, 3. — Ambasadorul Angliei la Viena şi cel al Austro-Ungarieĭ la Londra şi-au primit paşapoartele. (A. R).

CHINURILE

uneĭ călătoriĭ de plăcere pe timp de război

de Nic. Mariescu, dentist.

Şi aşa, am plecat în călătorie ca să-mĭ fac în linişte vacanţa, într'un colţişor înverzit şi răcoros din frumoasa Elveţie. Omului, când i se urăşte de bine, pleacă în călătorie de plăcere!

Ştiu toţi cam ce însemnează, vara, o călătorie de plăcere: anul acesta însă, din cauza evenimentelor, a fost cu deosebire neprielnic pentru călătoriĭ în străinătate.

Insfârşit, după ce am îndurat căldura chinuitoare a compartimentuluĭ de vagon şi fumul infect al cărbunilor dela trenul ungurese, am sosit la Viena. Oraş mare şi frumos, n'am ce să zic, străde largi, palate, muzee, grădini, prăvălii bogate şi frumos luminate seara. Hotel bun, masă bună, timpul răcoros şi apa de băut excelentă. Începusem să gust cu deliciu din plăcerile călătorieĭ şi să mă bucur. Vaĭ! bucuria nu ne-a fost de lungă durată!

In seara sosiriĭ chiar m'am dus pe *Stephans-Platz* la *Café d'Europe* unde ştiam că se găsesc ziare româneşti şi unde întâlneştiĭ români. Dar cafeneaua era în fierbere mare, lume multă, discuţii, comentarii. M'amestec printre nemţi şi aflu că sosise răspunsul Serbieĭ la Ultimatul Austrieĭ. Se pare că guvernul Austrieĭ nu era multumit cu cuprinsul notieĭ sârbeşti şi lumea dedea ca inevitabilă declaraţia de războiŭ din partea Austrieĭ.

Intr'adevăr chiar în seara aceea s'aŭ organizat manifestaţiuni războinice populare; miĭ de oameni aŭ început să cutreere străzile cântând imnuri patriotice şi cerând războiŭ.

Nu mi-am închipuit în acea noapte că acele manifestaţiĭ vor fi preludiul războiuluĭ european general, dar că, cel puţin, dacă va fi războiŭ, el va fi mărginit între Austria şi Serbia, ba chiar că nu va fi între aceste două state decât războiŭ civilizat, adică războiŭ de cuvinte, războiŭ diplomatic.

Şi nemţiĭ toţi cu cari vorbeam credeaŭ acelaşi lucru.

Şi am părăsit imediat Viena ca să scap cu un moment maĭ curând de învălmăşeală şi de strigăte şi să ajung la ţinta călătorieĭ mele de plăcere, în Elveţia, ţară pe care o ştiam întotdeauna neutră, fără politică externă, prin urmare liniştită.

Prea voios dar mi-am luat în zoriĭ zileĭ trenul şi am călătorit până noaptea târziu admirând frumuseţile fără seamăn ce se întind la Vest de Viena prin munţiĭ Styrieĭ şi prin Tyrol pe valea frumoasă a *Inn-ului* până la Insbruck. M'am oprit la *Bregenz* pe malul lacului de *Constanz* pe o noapte răcoritâ de o ploaie de munte, deasă şi uşoară cu picături miciĭ.

A doua zi odihnit şi departe de oraşul certurilor, Viena, uitasem cu totul spectrul războiuluĭ şi nu maĭ aveam ochĭ şi minte decât pentru a admira şi înţelege frumuseţile bogate ale pitoreştiĭ lac Constanz care face graniţa între treĭ ţări: Austria, Elveţia şi Grmania.

Şi m'am lăsat cu totul în farmecul călătorieĭ mele de plăcere şi, fiindcă ţara era încă liniştită, sufletele noastre erau oglindite în care se resfrângeaŭ minunile ce ne înconjurau; la dreapta pe alt târm de lac oraşul Lindau, în Bavaria, la stânga oraşul *Rorschach*, apoĭ *Romanshorn*, iar maĭ departe alba cetate *Constanz*, toate aşezate pe malurile lacului întins şi liniştit, albastru ca seninul ceruluĭ.

La *Rorschach*, la gară, mi-am luat abonament pentru căile ferate elveţiene şi pentru lacurile interioare, potrivit cu intenţia ce aveam de a vizita Elveţia întreagă într'o plimbare de 45 de zile. Eram mândru de abonamentul meŭ care-mĭ dădea liberă trecere în toate trenurile şi în toate vapoarele şi eram departe de a-mĭ închipui că din abonamentul meu de 45 de zile nu voiŭ folosi decât opt zile!

Cu vaporul de turişti elegant şi mândru, am fost la Lindau în Germania, unde în acea zi, adică la 18 Iulie, era linişte şi veselie, nicĭ pomeneala de războiŭ; apoĭ la Constanz, iar în ziua următoare la *Schaffhausen* ca să văd căderea *Rinului*.

Astăzi după ce am trecut prin peripeţiile întoarcereĭ în ţară, printre sute de miĭ de soldaţi mobilizaţi, după ce am văzut ochĭ plânşi aĭ femeilor rămase la vatră, panica francezilor, încruntarea germanilor, înfierbânteala italienilor şi jalea blândă şi resemnată a elveţienilor, astăzi nu maĭ am sufletul dispus ca să vă prezint o naraţiune descriptivă a localităţilor ce am străbătut. Maĭ cu seamă după ce împreună cu altĭ 280 de români şi românce am înfruntat mizeria şi groaza întoarcereĭ în patrie, condeiul îmĭ cere să vă povestesc cu un moment maĭ de grabă despre peripeţiile călătorieĭ de întoarcere, iar despre minunile cari strânse într'un mănunchiu se chiamă Elveţia, să vă dau în treacăt şi în prea puţine cuvinte câte o slabă idee.

*

Din partea Nord-Est a Elveţieĭ, *căderea Rinului* deschide mândru seria de minuni de care e presărată cu îmbelşugare Svitera. Torentul de apă de munte albă ca spuma, lat de 300 metri, cade pe stânci dela o înălţime de 30 de metri. Sgomotul căderiĭ se aude de departe, priveliştea este şi înspăimântătoare şi încântătoare. Apa rece şi limpede spumegă şi vâjâie, torenţele cad unul după altul, se prefac în pulbere de apă pe care razele soareluĭ o transformă în curcubeurĭ!

Am plecat la *Zürich*, cel maĭ important oraş din Elveţia ca industrie şi comert şi pe lacul de Zürich—lacul care, râde ĭi zic elveţieniĭ—am făcut o preumblare cu vaporul la *Rapperswill*, străbătând lacul dela o extremitate la alta.

Dar cine a fost în Elveţia şi n'a vizitat *Lucerna* şi Lacul celor 4 cantoane, nu poate spune că a văzut Elveţia; prin urmare mi-am luat trenul (abonamentul) şi am plecat dela Zürich la Lucerna; eram doar în călătorie de plăcere!

Intr'adevăr, dacă Elveţia este minunea Europeĭ, Lucerna este minunea Elveţieĭ.

Lucerna este aşezată la capătul Vest al Lacului celor patru cantoane şi ca şi întreaga Elveţie este amenajat ca să primească bine şi confortabil vizitatoriĭ străinĭ. Aicĭ hotelurile sunt somptuoase, magazinele de o eleganţă fină, oraşul curat şi îngrijit ca o grădină boerească iar priveliştea asupra lacului şi împrejurimilor încântătoare ca un basin de zmeĭ şi zâne.

Toată ziulica până în noapte, pornesc şi vin pe întinsul lacului vapoare cari duc şi aduc turişti. Majoritatea turistilor sunt englezi şi americani, cari nu maĭ aŭ astâmpăr ca să scotocească toate coastele lacului, toate dealurile şi munţiĭ în mijlocul cărora se scaldă lacul.

(Va urma).

Ştiri din Basarabia

Tg.-Rădăuţi, 1 August.

In faţa punctului nostru, „Rădăuţi", peste Prut, se zăreşte „Târgul Lipkani" (Basarabia). Acest punct însemnat din Basarabia, are maĭ multe căi ferate: una care leagă Lipkani de marele oraşe din nordul Rusieĭ prin staţiunea „Larga", a două cale ferată e legată de marile oraşe basarabene „Hotinul şi Kamenitza" şi o a treia e legată de Noua Suliţa austriacă. Dela isbucnirea acestuĭ războiŭ cu Austria, trenurile către Noua Suliţa din Lipkani nu maĭ circulă; circulă numaĭ trenurĭ spre nordul Rusieĭ. Din când în când zărim câte un tren, care transportă militarĭ şi muniţiuni, până aproape de Noua Suliţa ruseaseă, unde acuma câteva zile au avut loc ciocniri între armata ruseaseă şi cea austriacă.

Poporaţia multor sate situate pe teritoriul rusesc dela Noua Suliţa rusă şi până la Lipkani, corespunzător punctuluĭ Rădăuţi, a primit ordin dela autorităţi, ca în timp de 24 ore, să le părăsească, pentru a nu suferi în urma evenimentelor ce se desfăşoară. Multe familiĭ ruseşti, aŭ trecut Prutul în spre Romănia, adăpostindu-se în pădurea dela *Baranca*, care e aproape de *Oroftiana*.

Multe familiĭ aŭ intrat în comuna Hudeştiĭ-marĭ. Un număr mare de familiĭ ruse aŭ fost respinse pe teritoriul lor. Sute de familiĭ cu multe care, aŭ şezut pe malul Prutului pe teritoriul lor în faţa „Lipkanului". Pe aceste care se văd femeĭ şi copiĭ şi perne de dormit.

Toată gospodăria lor aŭ lăsat'o în voia întâmplăriĭ. In Lipkani, e o liniste mormântală, nu se observă nicĭ o mişcare militară. La începutul mobilizăriĭ, regimente întregĭ de soldaţi se vedeaŭ plecând în fiecare zi, coloane de caĭ, căruţe etc., rechiziţionate se ndreaptă zilnic spre nordul Rusieĭ şi spre frontiera Austrieĭ. Pe malul Prutuluĭ, în faţa „Rădăuţului" se vede câte un militian cu puşca pe umeriĭ. In Lipkani, comertul stagnează cu desăvârşire. Lumina vie, ce lumina interiorul oraşuluĭ noaptea, azĭ a dispărut, e basnă, e mare jale în sânul populaţiuniĭ de acolo.

***

APEL

către pensionarii Statului din ţară

Comitetul pensionarilor din Bucureştĭ, întocmind un apel destinat a fi adus la cunoştinţa pensionarilor din întreaga ţară, roagă prin prezenta încunoştinţare pe d-nele şi d-niĭ pensionarĭ din fiecare capitală de judeţ să-ĭ comunice adresele d-lor, pentru ca zisul comitet să se pue în legătură de corespondenţă, cu privire la suprimarea reţinerilor de 10 la sută şi la alte chestiiĭ cari ne interesează.

Răspunsurile se vor trimete pe adresa d-luĭ Petre Apostolescu, presedintele societăţiĭ, strada Atelieruluĭ n-rul 30, Bucureştĭ.

***

Telegrama

împăratului Wilhelm către comandantul trupelor

Berlin, 1. (Ora 7 şi 50 seara).— Impăratul Wilhelm a telegrafiat comandantului armateĭ, după lupta de la Mulhausen: Slava bunuluĭ Dumnezeu, care a fost cu noi, vă mulţumesc precum şi braviĭ nostri soldaţi, după prima noastră victorie. Impărăţiţi trupelor cari aŭ luat parte la această luptă mulţumirile imperiale, în numele patrieĭ. Ss. Wilelm. (A. R).

In aşteptare...

II

D. C. Stere, cunoscutul publicist şi profesor universitar, vicepreşedinte al Camereĭ, ne trimete un şir de articole în cari îşi expune vederile asupra situaţieĭ.

In vederea însemnătăţiĭ politice şi publicistice a d-luĭ Stere, publicăm aceste articole.

Aceasta nu înseamnă că ziarul „Universul" îşi însuşeşte vederile d-sale.

Tribună liberă şi nepărtinitoare, ziarul nostru va publica articolele oricărora dintre bărbaţiĭ noştri politicĭ de seamă cari vor binevoi să ne comunice vederile lor asupra situaţieĭ şi intereselor ţăriĭ.

Istoria omenirii nu cunoaşte un conflict armat, care să se apropie măcar de departe de groaznica ciocnire de popoare ce sgudue astăzĭ lumea civilizată.

Napoleon a trecut prin toată Europa ca un uragan, şi a ajuns până la cetatea sfântă a Cremlinuluĭ. Dar „la grande armée" cu care a putut pătrunde în inima Rusieĭ nu s'a urcat decât la vreo 600.000 de combatanţi şi în fiecare moment luptele se desfăşurau pe un teritoriu relativ limitat, la distanţă de o sută, o sută cincizeci de chilometri dela teatrul războiuluĭ propriu zis, viaţa ducea trenul eĭ aproape obicinuit, cu munca eĭ de toate zilele, abia turburată de ştirile de pe câmpul de bătălie. Dacă furtuna se apropia într'o parte, ea se potolea în altă parte, şi omenirea chinuită putea să respire şi să-şi reînceapă munca şi viaţa normală.

Chiar cele maĭ groaznice năvăliri se mărgineau în trecut la mişcarea cătorva sute de miĭ de oameni şi în fiecare moment dat nu dezorganizau viaţa decât într'o rază relativ neînsemnată a teritoriuluĭ năvălit.

Astăzĭ aproape douăzecĭ de milioane de suflete stau gata să se arunce într'o năprasnică ciocnire, Europa *întreagă* nu e decât un singur lagăr militar; nu e, se poate spune, un colţ, în care inimile să nu fie strânse de nesiguranţa zileĭ de mâine. Viaţa e suspendată; popoarele, cari cu mândrie au mers în fruntea civilizaţiunii universale — Anglia, Franţa, Germania!— peste noapte au căzut în stare de barbarie, căci războiul prin definiţie înseamnă *încetarea stării de drept, triumful forţei brutale.* In lumea aceasta, în care s'a înrădăcinat atât de mult conştiinţa justiţieĭ, în care toate fiinţele omeneşti, toate asociaţiunile şi corporaţiunile, — sfârsind cu înseşi statele din „societatea de drept internaţional public", — s'aŭ deprins atâta să fie învălite în atmosfera de drepturi şi obligaţiuni, încât întreaga omenire par'că constituia o ordine superioară de drept, în lumea *aceasta*—deodată—nu maĭ există nicĭ o obligaţiune, nicĭ un drept, nicĭ o „justiţie", — domină numaĭ *„necesitatea de războiŭ"!....*

Şi toate barierele, toate tratatele, angajamentele cele maĭ solemne, — cad ca o pleavă netrebnică...

Chiar în aşezarea materială a vieţiĭ, ce haos! Comunicaţiile normale chiar între ţările ce nu s'au aruncat încă în văltoare sunt cu neputinţă, — despre cele ce se petrec în vreun oraş din Belgia sau Alsacia e maĭ greu să aflĭ adevărul decât despre întâmplările din centrul Africeĭ, în vremuri normale...

Cât de firească este în aceste împrejurăriĭ dorinţa să rămâĭ la o parte de acest cosmar, să privesţi pe fereastră, de după geamuri duble, stând la gura sobeĭ, vijelia din afară!...

Neutralitate! „Neutralitate leală şi definitivă"! Ce vis frumos! Ce fericire!

Dar... e realizabil acest vis? Şi unde ne poate duce el, în special pe noĭ românii? Ne poate el feri casa de furtună şi de ruină?

La aceste întrebăriĭ, fiecare român cu simţul răspunderiĭ e *dator* să-şi dea un răspuns lămurit, — nu prin expansiuni sentimentale, ci privind bărbăteşte în faţa realităţiĭ.

A priori. In afară chiar de orice analiză:

După un *astfel* de conflict, când între învingătoriĭ şi învinşi va veni ceasul socotelilor definitive, după atâtea jertfe şi atâtea ruini, — ce valoare va avea pentru eĭ *atunci* neutralitatea, sau maĭ bine zis *pasivitatea* din trecut a unuĭ stat ca România?

In cursul veaculuĭ trecut ţara noastră de atâtea oriĭ a fost doar tratată de „obiect de compensaţiuni" de către *Leviathanii* istorieĭ universale!

Va putea pasivitatea noastră de astăzĭ înlătura ispita pentru cel învins de a-şi reduce câtuşĭ de puţin sacrificiile propriĭ pe seama noastră? Va putea ea împiedica pe învingător să accepte această „compensaţiune" dacă *interesul lui* i-o va impune?

Interesul de a ne cruţa?

Ah! Cine va avea interesul, cine va fi dispus să cruţe un popor, care prin însăşĭ pasivitatea sa în aceste clipe de cumpănă *a abdicat* de la rolul activ în istorie, s'a resemnat să aştepte, cu braţele încrucişate, cuvântul viitoruluĭ stăpân, dând dovadă,—*în momentul în care se hotărăşte tot viitorul lui,* — de atâta inerţie, de atâta lipsă de voinţă, de lipsă de ideal şi aspiraţiunĭ, pentru cari să fie gata de jertfă?...

Am putea noĭ *atunci*, sub imboldul mândrieĭ tardive, — *singuri în faţa învingătorului,* — să-ĭ opunem vre-o rezistenţă eficace?

Va fi prea târziu! Istoria trece peste popoarele nevolnice cari nu ştiŭ să voiască şi să lupte la vreme....

Dar în sfârşit! Suntem măcar siguri că vom putea păstra neutralitatea *până atunci?* Aŭ putut păstra neutralitatea Belgia şi Luxemburgul, o vor putea păstra Olanda şi Elveţia? Şi, notaţi, aceste ţări n'aŭ aspiraţiunĭ şi revendicări în afară..

Nu riscăm să ne trezim în situaţia Belgieĭ?

Dar, se pare, peste puţine zile războiul între Turcia (alături de Bulgaria probabil) şi Rusia va fi un fapt împlinit. Şi dacă Turcia va ataca Rusia la graniţa ei asiatică (ceeace e maĭ mult ca sigur), putem noĭ fi siguri că pentru o *diversiune* în direcţia aceasta „necesitatea de războiŭ" nu va impune violarea neutralităţiĭ noastre? (Ziarele ne şi anunţă concentrarea de trupe lângă Reni). Precum, putem noĭ fi siguri că peripeţiile războiuluĭ austro-rus nu vor aduce aceeaşĭ „necesitate de războiŭ" la graniţele din nordul Moldoveĭ?

„Să ne apărăm fruntariile"?

Aceasta înseamnă numaĭ atâta: vom fi siliţi să ieşim din neutralitate, nu se ştie însă *când, cum şi cu cine* sau *împotriva cui.*

Dar acest lucru pentru noĭ, un stat şi popor cu *anume* aspiraţiunĭ şi revendicări, de loc nu ne este indiferent.

Care, în adevăr, este obiectul războiuluĭ european, *în sfera lui orientală* (despre cea apuseană voiŭ vorbi maĭ târziŭ)? Situaţiunea în Balcani, evident.

Ne este indiferent, cum va fi aşezată această situaţiune? Nu va putea înrâuri deslegarea ei, într'un sens sau într'altul direct tot viitorul nostru de stat? Nu va avea soluţiunea acestuĭ conflict cea maĭ mare însemnătate, şi indirect, asupra revendicărilor şi aspiraţiunilor noastre naţionale?

Iată dar că ni se impune o analiză riguroasă a situaţiunii concrete, fiindcă numaĭ astfel ne vom putea da seamă, dacă ne este cu putinţă să păstrăm „neutralitatea leală şi definitivă"; — şi în cazul dacă trebue să o părăsim, — *când, cum* şi *împotriva cui*, — pentru ca să putem arunca în cumpănă toate puterile noastre spre a contribui la o soluţiune a conflictuluĭ cât maĭ prielnică pentru interesele şi aspiraţiunile noastre.

Această analiză o voiŭ încerca în articolul următor.

C. Stere

***

PAREREA

unuĭ corespondent de ziare din Niş

Viena, 1. (Ora 2 şi 20). — Corespondentul ziaruluĭ „Dresdener Neueste Nachrichten" primeşte următoarele din Niş, via Salonic şi Brindisi: „Sunt în Niş de 24 de ceasuri; am văzut aci numeroşi ofiţeri ruşi cari aŭ venit prin marea Neagră cu nişte vapoare anume închiriate. In urma neîncredereĭ turcilor, cari aŭ oprit două alte vapoare în Dardanele, soldaţiĭ ruşi nu au putut îmbarca uniformele lor decât aci. Cea maĭ mare parte dintre eĭ sunt zdrenţăroşi, nişte tipuri de criminali, pe lângă care ocnaşiĭ sunt oameni cum se cade. Mulţi ofiţeri ruşi ar fi venit şi prin Romănia; ruşiĭ maltratează femeile şi se poartă ca nişte stăpâni, cerând locuinţele cele maĭ bune, arătându-se indignaţi că s'aŭ sleit proviziunile de şampanie. Convingerea generală e că Serbia ar fi făcut maĭ bine neprimind astfel de oameni.

Şedinţele Scupştineĭ sunt furtunoase de scandalurile între partizaniĭ şi duşmaniĭ guvernului actual. Am crezut că mă găseam într'o casă de nebuni. Scupştina a votat creditele, dar nimeni nu vrea să dea banĭ; ofiţeriĭ ruşi cer avans.

Muniţiunile parcă vor lipsi în curând şi Serbia nu va putea să continue războiul maĭ mult de treĭ săptămâni, deoarece nişte comande însemnate nu au putut fi terminate la timp.

Biroul preseĭ sârbeşti povesteşte corespondenţilor nişte născociri ridicole care nicĭ nu merită să fie reproduse". (Korrespondenz Bureau). (A. R)

***

Situaţia din Albania

Viena, 2. — Din Durazzo a sosit la Triest printr'o scrisoare, ştirea că comisia internaţională de control a votat un milion de coroane pentru prinţul Albanieĭ.

Ofiţeriĭ olandezĭ Deweer, Kroon şi Dejomf au plecat în ziua de 5 August st. n., spre Ţările de Jos. Alţiĭ doĭ ofiţeriĭ olandezĭ car sunt prizonieri vor urma pe camaraziĭ lor după ce vor fi eliberaţi. (A. R)